

Met Kerst wordt het licht

Preek over Johannes 1:14

Te lezen: Johannes 1:1-18
Datum: 28 december 2003

Gisteren was het zaterdag. Ik had het gevoel dat er geen donderdag en vrijdag geweest waren. Eerste en tweede kerstdag: een wereldje apart. Deze dagen vallen buiten de gewone tijd. Gat in de week. Het doet er niet toe of het maandag of vrijdag is. Was u ook best een beetje blij dat het gisteren weer gewoon zaterdag was? De winkels waren weer open. Er moesten boodschappen gedaan worden. De post en de krant werden weer bezorgd. Hè hè, het hoeft eindelijk niet meer allemaal gezellig en sfeervol te zijn. Je kunt gewoon tegen je jongste zoon zeggen: 'Geen gezeur, vanmorgen ruim je de rotzooi op je kamer op!'

Vandaag is het zondag na kerst. Een beetje vreemde, onbestemde zondag. Ze zweeft een beetje tussen kerst en oud en nieuw in. Wat gaan we vanmorgen doen? Ik wil met u over de eerste gewone dag na kerst - gisteren - terugkijken naar kerst. Wat van het kerstfeest kan ook gewoon zaterdag worden? Wat heb je er morgen aan dat het de afgelopen week kerst is geweest?

Hierom gaat het met kerst. Dat hebben we zojuist in Johannes 1 gelezen. Vers 14: '...en het Woord is vlees geworden'. Kerst is er om vlees en bloed te worden. Kerst is bedoeld om levensecht te worden. Zo echt, zo concreet, zo gewoon als gisteren weer boodschappen doen en tegen je zoon zeggen dat zijn kamer opgeruimd moet worden.

Wat was er zaterdag van het kerstfeest over? Bij u thuis misschien net als bij ons: behang van wenskaarten. Geplakt aan lange rode slingers hangen ze daar: Prettige feestdagen, gezegende kerstdagen, gelukkig kerstfeest, vrolijk kerstfeest, gezellige feestdagen. De muren van de huiskamer zijn behangen met goede, welgemeende, lieve wensen. Wonen in een wereld van wensen.

Wat hebben al die wensen aan het leven in die huiskamer veranderd? 'Het Woord is vlees geworden'. Daarom gaat het met kerst. Om een woord dat vlees wordt. Dat heel concreet iets aan je bestaan verandert. Zo concreet dat je er in kunt knijpen, als in je arm, en het kunt voelen. 'Het Woord is vlees geworden'. U vindt het misschien een vreemde gedachtesprong die ik nu ga maken. Maar als ik naar die slingers met wenskaarten kijk, moet ik aan het scheppingsverhaal uit Genesis 1 denken. 'Vrolijk kerstfeest'. Tante Mien is een schat dat ze weer aan ons gedacht heeft! Die kaart heeft ze zelf gemaakt. Ze heeft er een stralende ster en een brandende kaars op geborduurd. Weet u wat ik dan heb, als ik die woorden: 'vrolijk kerstfeest' van die lieve tante lees? Dan hoor ik God op de eerste scheppingsdag zeggen: 'Er zij licht'. En toen werd het vrolijk! In wat voor kamer woon je? Behangen met lieve wensen? Of een kamer door Gods woord zelf geschapen?

Als ik Joh. 1 goed lees, was het toch niet zo'n vreemde gedachtesprong, van wenskaarten naar Gods scheppingswoorden in Genesis 1. We gaan weer even naar die uitspraak waarmee Johannes het kerstfeest typeert: 'Het Woord is vlees geworden'. Wat voor woord is dat? Johannes begint daarmee:

'In den beginne was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God. Alle dingen zijn door het Woord geworden'.

Zo begint ook het scheppingsverhaal uit Gen. 1: 'In den beginne schiep God de hemel en de aarde'. Elke scheppingsdaad van God was een woord-daad. Hij schiep door te spreken. Genesis 1 staat er vol van: En God zeide ... En God zeide ... En God zeide.

'... en het Woord is vlees geworden'. Kerstfeest is het in Jezus vlees en bloed geworden scheppingswoord van God. Gods eerste scheppingswoorden waren: 'Er zij licht'. Jezus gaf blinden het licht in de ogen. Jezus zei van zichzelf: 'Ik ben het licht der wereld'. Inderdaad, Jezus is het vlees en bloed geworden scheppingswoord 'Er zij licht'.

Wat heb je daar morgen aan? Als alle kerstkaarsen al weer twee dagen zijn gedoofd? Hoe kan het licht van de schepping en het licht van het vleesgeworden scheppingswoord een licht worden dat in jezelf brandt, en je maakt tot een mens rondom wie het leven een beetje vrolijker wordt? Vrolijke maandag! Dat is spannender dat 'vrolijk kerstfeest'!

Hoe doe je dat? Daar is geen recept voor, ook geen handleiding. Er is wel een sleutelwoord. En woord waarom alles draait als het gaat om dat wonder dat het licht van Gods eerste scheppingswoord en het licht van Jezus, het vleesgeworden scheppingswoord, het licht van je eigen leven wordt. Dat woord is 'vertrouwen'. En wel een vertrouwen van een heel spannend soort. Een vertrouwen dat ook moed en durf in zich heeft. Een vertrouwen waarin je het waagt met Jezus. Dat sleutelwoord 'vertrouwen' past bij een woord dat in vers 14 gebruikt wordt om aan te geven op welke wijze Jezus, het vleesgeworden scheppingswoord, onder ons zijn werk doet. Wij lezen daarvan dat Hij vol van genade en waarheid is. Het vertrouwen dat van ons gevraagd wordt, sluit precies aan op zijn 'genade en waarheid'. Het vleesgeworden scheppingswoord is een woord dat waarheid is, als je het daarmee waagt, kom je niet bedrogen uit. Die waarheid is betrouwbaarheid. Zij is een dragende vloer onder je voeten, waarop je veilig kunt lopen. Omdat Jezus waarheid is, kun je het in vertrouwen met Hem wagen.

Wat heb je er twee dagen na kerst aan dat Gods scheppingswoord in Jezus vlees en bloed is geworden, heel concreet mens is geworden? Daar zul je van staan te kijken als je het in vertrouwen met Hem waagt. Waag het! Hij is betrouwbare waarheid.

God sprak: 'Er zij licht'. En het was licht. Jezus is Gods belichaming van dit scheppingswoord. Waar Hij zijn voeten zette werd het licht, hoe donker het daarvoor ook was. Dat gold 2000 jaar geleden toen Hij met zijn discipelen door Israël trok. Dat geldt ook nu, nu Hij door zijn Geest ook hier aanwezig is.

Duisternis bestaat in soorten. Er is de duisternis van het donkere nisje, ergens onder in de kelder van je geheugen, waarin een zwarte episode uit je leven is weggeborgen. Behalve jij weet niemand ervan. Dat is beneden in de kelder. Boven in de huiskamer staat nu nog de kerstboom zijn laatste naalden vast te houden en hangt aan een rood lint die mooie kaart van die lieve tante: 'vrolijk kerstfeest'. Zolang het beneden in de kelder donker blijft, wordt 'vrolijk kerstfeest' geen 'vrolijke maandag'. Waag het met het vlees en bloed geworden scheppingswoord 'Er zij licht'. Hij is betrouwbare waarheid. Waag het! Hoe? Door bijv. iemand in vertrouwen te nemen. Iemand die zelf in Jezus gelooft en Hem dient. Dat is spannend. Maar als eindelijk die nis zijn laatste zwarte geheim kan prijsgeven, gaat er licht in je leven aan. Jezus, het vleesgeworden scheppingswoord 'Er zij licht' maakt een vrolijke zondag van wat nog geen vrolijke kerst was.

'Vrolijk kerstfeest'. Een andere wens uit de gezellige kerstcollectie. Kerst is een feest dat je met elkaar viert. Dat wensen we elkaar ook toe: 'gezellig kerstfeest'. Gezellig kerstfeest: Kinderen nodigen ouders uit. Ouders nodigen al hun kinderen en kleinkinderen uit. Dan zien we elkaar allemaal weer eens! Misschien had u met kerst iemand bij u uitgenodigd die alleen in het leven staat. En dat mag met kerst niet! Gezellig kerstfeest! U hebt geweldig uw best gedaan er iets gezelligs van te maken.

Hoe gezellig was het? Na afloop toch wel een beetje moe? Ook wel een beetje blij toen iedereen weer naar huis was? Gelukkig is het allemaal goed gegaan. Ook met Jan! Jan is een moeilijke man. Hij heeft in de loop der jaren gezorgd voor heel wat problemen in de familie. Maar u kon het niet maken hem met kerst niet uit te nodigen. En gelukkig is het allemaal goed gegaan. Hè, hè! Gezellige kerstdagen!

Over gezelligheid gesproken. Het wordt niet alleen als wens bij kerst uitgesproken. God heeft er op de laatste scheppingsdag over gesproken. In Gen. 1:26, 27 zegt God:

'Laat ons mensen maken naar ons beeld en onze gelijkenis....

God schiep de mens naar zijn beeld; man en vrouw schiep Hij hen'.

Dat is een gezellig scheppingswoord. God spreekt over zichzelf als een ons: 'Laat ons mensen maken'. God is in zichzelf gemeenschap. Hij is om zo te zeggen een gezellige God. En zo roept God in zijn scheppingswoord ook de mens op het toneel van de wereld: 'Man en vrouw schiep Hij hen'. Gezellig! 'Het is niet goed dat de mens alleen zij' (Gen. 2:18). Wij zijn geschapen als een afbeelding van Gods eigen gezelligheid.

Gezellige kerstdagen! Hoe gezellig was het gisteren één dag na kerst? Met uw man, uw vrouw, uw kinderen, met de burens?

Jezus is het vleesgeworden scheppingswoord van God. Ook Gods vlees en bloed geworden: 'Laat ons mensen maken naar ons beeld en onze gelijkenis'. Jezus is - in eerbied gesproken - vanaf zijn geboorte een gezellig mens. Het gaat nog verder terug. Hij is vanaf Gods laatste scheppingswoord 'Laat ons mensen maken' iemand die gericht is op gemeenschap en het leggen en herstellen van relaties. Hij koos twaalf discipelen uit om mee op te trekken. Hij zocht het gezelschap van hen die door iedereen werden gemeden: melaatsen, een afperser en landverrader als Zacheüs. Hij verzoende mensen met God en met elkaar. Hij is Heer van de gemeente.

Jezus is het vlees en bloed geworden gezelligste scheppingswoord van God: 'Laat ons mensen maken naar ons beeld en onze gelijkenis'. Met als klap op de vuurpijl van relaties: 'Man en vrouw schiep Hij hen'.

Gezellige kerstdagen! Maar hoe wordt het vandaag gezellig? En morgen? Het is er mee gesteld als met dat eerste scheppingswoord: 'Er zij licht'. Je moet het er in vertrouwen mee wagen. Dat is spannend. Daar kun je tegenop zien: om met je man te gaan praten over wat je in je huwelijk graag veranderd zou zien. Open praten. Niet in de sfeer van gelijk of ongelijk. Open praten. Zonder aan te vallen of jezelf te verdedigen. Zeggen wat het je doet. Onbeheerst je hart op tafel leggen. Je kwetsbaar maken door te zeggen waar je naar verlangt, omdat je van hem houdt.

Als je zo met elkaar aan tafel zit te praten, schuift Jezus ongemerkt aan en neemt de leiding over. De tafel wordt om zo te zeggen een avondmaalstafel waar Jezus het brood met u beiden breekt. Hij is de vlees en bloed geworden gemeenschap die God op het oog had toen Hij zei: 'Laat ons mensen maken'. Dat ervaar je als je onder zijn leiding aan tafel met elkaar open en eerlijk praat.

Twee dagen na kerst. Waarin leeft u? In een kamer met een stukje muur afgehangen met kerstwensen: Vrolijk kerstfeest! Gelukkig kerstfeest! Of in een leefruimte die God zelf heeft geschapen door zijn scheppingswoord: 'Er zij licht'. En 'Laat ons mensen maken naar ons beeld en onze gelijkenis'. Een ruimte waarin Jezus de Heer is en werkelijkheid maakt wat God in zijn scheppingswoorden heeft uitgesproken.

Amen.